

پلانا ژیر

نیگار
نجم الدین جبرائیل

چیرۆک
جاهیدا بیری

دھۆک 2002

سپیڤیڤ

دهزگهها سـیریریز یا چاپ و وهشانئ

خودانئ ئهتیارئ: حافظ قاضئ

سهرنفیسهر: مؤید طیب

- * کتیبها هژمار (٤)
- * پلانا ژیر
- * چیرۆک: جاهیدا بیری
- * نیگار: نجم الدین جبرائیل
- * ده رهینانا هونهری: نزار رشاد
- * چاپا ئیکئ
- * ژمارا سپاردنئ: (٣٦) ساللا ٢٠٠٢
- * چاپخانه: وهزارهتا پهروهردئ - ههولتیر
- * تیراژ: (١٠٠٠) دانه

(مافین چاپکرنئ دپاراستینه)

هېژ دهنګې هورنا تهرهکتورا گلېشى د کولانې دا دهات کو زاروکه کی
کیسکه کی مهزن یې تری گلېش هافیتته د عهربانکا وی دا، دگهل هافیتتنې
که رستین دناف کیسکی دا هر ئیک په شیبه لایه کی. تهرهکتور دهر مالان
را دبوری و خه لکی سه لکین گلېشى خو قالا دکر نه د عهربانکی دا.
عهربانکا تهرهکتورې هیدی هیدی تری گلېش د بوو و هه می که رسته ل
بن بارې گلېشى به رزه بوو بوون، دهنګې شو فیری دهر گرگرا تهرهکتورې را
دهات و دگوته به رده سته کی خو:

ته مام بوون؟

به رده سته کی وی کو گلېشى سه لکا دووماهیکی قالا دکر گوت:

- به لی.

ته رهکتور دناف کولانین باژیری دهرکه فته ده ری. دناف گلېشى
ته رهکتورې دا هه لایه ک دهات، گلېش لقلین و سه ری مه قه سه کی ژ بن
کوما گلېشى هاته ده ری و بیه نا خو هه لکیشا و گوت:

- نه ه... چ بیه نه کا پیس ژ فی گلېشى دهیت.

دهمه کی کیم بوری و مشاره ک و لاییته ک و سیفانه ک و شه یه ک، ههر

ئیک ژ جهه کی هاته دهر. سیفانې ده ما گلېشى ژ سه ر خو راکری گوت:

- هوین هه می دباشن؟

شەى كو چەند دندكەين وى شكەستى بوون و نەدشيا پىتا «شىن» ب
دروستى ب لىف بكةت، گۆت:

ئەم ھەمى دباسىن، لى ھندى ئەز چاڭئىن خۆ دگىپر دەرزىكى نابىنم.

ھەمىيان بەرى خۆ دانە دەوروبەرىن خۆ، مشارى گۆت:

- راستە، دەرزى نەيا ديارە، ل كىقەيە؟

لايىتى گۆت: ديارە دەمى پەشىنى د تىشتەكى را چووى.

مەقەسى گۆت: ئەم دى چەوا شىين دناڧ قى ھەمى گلىشى را لى

بگەرەين؟

ئەم نەسىين دقى تارىستانى دا پەيدا بكةين؟

سىقانىھى بەرى خۆ دا لايىتى و گۆتى:

- تە پاترى دگەل ھەنە؟

- بەلى.

- پاترىين تەكار دكەن؟

- ئەز دىترم پىچەكا ھىزى يا تىدا ماى.

پاشى د پلاكا خۆ خەبتى لى چ رۆناھىيى ديار نەكر، جارەكا دى دپلاكى

خەبتى قە قى جارى رۆناھىيەكا كىم ژ گلوپا وى خويا بوو. مەقەسى بەرىي

خۆ دا سىقانىھى و گۆتى:

- قىجا بوچى يە؟

سىقانىھى گرنزى و گۆتى: ئەقە چ پرسىيارە تو دكەى؟

ب قى رۆناھىيى دى ل دەرزىكى گەرىن، قىجا لەزى بكەن ھىژ ھىزا

پاترىان خەلاس نەبووى.

* * *

زارۆكیڤ خۆشتقی تا كه رسته ل دهرزیکى دگه ریبین، ئەز دى بۆ هه وه
چەند پیتاسان دەمه سه ر وان:

- ل به راهییا هه میان ئەم دى به حسى سیفانه ی كه یڤ، گه له ك یا
تیگه هشتى یه و دگه ل هه قالین خۆ یا دلنهرم و میهره بانه و ئاریشین
هه قالین خۆ زویكا چاره سه ر دكه ت، لى ژبه ر كو گوشه یه كا وى ب پڤیه كا
بچویك هاتبوو دروین خودانى وى یى هاقیتى.

- دهرزیکه كا بچویك و نازك ژى یا هه ی، لى چونكى پيچه ك ژهنگى گرت
بوو هات بوو هاقیتن.

- شه ی ژى چەند دندكین وى شكه ست بوون و چ جار ان خۆ تویشى
ئاریشان نه دكر یى دلوقان بوو.

- جاما لاییتى ژى دهرزى بوو بوو و مۆدیلا وى ژى كه فن بوو بوو لى یا بیهن
فره ه بوو ل سه ر كاران و ل سه ر ئاخفتین توند و تیژ یین هنده ك هه قالان.
- هه قاله مه یا دى مه قه سه كو ره وشته كى نه یى جوان ل ده ف هه بوو ئەو
ژى گه له ك یا تانه اقیژ و لۆمه كه ر بوو و چاقه رى بوو ئیك ب ئاخفیت دا
تانه كى لى بده ت لى دسه ر هندى را چ د دلى وى دا نه بوو و یا هایكار بوو
دگه ل هه قالین خۆ، به لى پا گو هه كى وى ژى خار بوو بوو.

- هه قالى مه یى دووماهیكى مشاره كه كو هه رده م یى تویره یه و ئاخفتین
نه ب دلى هه قالان دبیتیت و دارى ده ستكى وى ژى شكه ست بوو، دقیا
بیژم كو مشار و مه قه سى چ جار ان پیک ناكه ن و هه رده م خۆ دنا ف چاقین
ئیک وه ردكرن.

نوکه دى به رف هه قالین خۆ چین كا دى چه وال دهرزیکى گه ریبین:

* * *

زارۆكه كى كېسكه كى مەزن بىن تۆى گلېش ھاقتە د عمەھانكا تەركتۆرى دا.

همه می که رسته ب هزرا سیقانه‌ی که یف خوش بوون و ههر ئیک ژ وان خو
کره دبن جهه کی را و گازی کرنه دهرزبکی، لاییتی ژی ریکا وان روهن
دکر، دهنگی مه قه سی کو ژ همیان بلندتر بوو ب گازنده بی قه د گوت:

- ما ئه م ل کیری لی بگه ریپن نی دنیا یه کا گلشی یه!

شهی گوت: چاره چیه؟ پشتی دهمه کنی کیم دیسان گوت:

- له زی بکه ن. دته قه ره قی را دیاره کو تهره کتور یا گه هشتیه جادا ئاخی، و
هه که تهره کتوری گلشی قالا کر، دی په یداکرنا وی ب زهمه تتر که قیت.

ههر ئیکی ژ لایبی خو قه گازی کره دهرزبکی، دهمه ک بوری و مشاری کو
گلشی د دا لایه کی های ژ دهنگه کی لاواز بوو لی ژ بهر کو دنیا دبن گلشی
قه یا تاری بوو، نه شیا ئیکراست جهی دهنگی په یدا بکه ت قیجا جاره کا
دی گوهی خو باش دایب کا دهنگ ژ کیژ لایبی قه دهیت، جاره کا دی ژ
های ژ بوو:

- ئه ز ئه قه مه ل قیری.

مشاری ب که یف خوشی قه گازی لاییتی کر:

- گوھ لی دهنگی دهرزبکی بوو، وهره قیری ریکا من روهن بکه.

لاییتی و که رستین دی های ژ دهنگی مشاری بوون و همه می بو لایبی وی
قه چوون:

- کانئ دهنگی وی ژ کیقه دهیت؟

مشار هیدی هیدی د چوو پیش و جار و بارا ژ بهر ته قه ره قا تهره کتوری

بلند و نزم د بوو گوت:

- یا ل قان دهورو بهران.

مه قه سی گوتی: چه وال قان دهورو بهرانه؟

سیفانه‌ی گۆته ههمیان: دئی دا څیجاری ئەم ههمی پینکفه گازی بکه‌ینی.

جاره‌کا دی ههمیان پینکفه گازی کرنی، دهنگی دهرزبکی کویر دهات:

- ئەز ئەقه‌مه، ئەز یا د پاته‌یه‌کی را چوویم.

لایستی رۆناهی بۆ لایینی دهنگی بر و ئەو پاتیی دهرزبکی تی را چووی ل دهف سندۆقه‌کی دیت. مه‌قه‌س بۆ لایینی وی چوو دا ژ پاته‌ی قورتال بکه‌ت وتانه‌ک ل دهرزبکی دا:

- هویری، سوپاس بۆ خودی څی جاری ژی تو نه‌خه‌ندقی.

پاشی مه‌قه‌سی پاته‌ی بری و دهرزبکی ژ بن گلێشی ئینادهر. دهرزبکی هه‌ناسه‌کا کویرا باییی پاقر هه‌لکیشا و گۆت:

- گه‌له‌ک سوپاس، هه‌که هوبن نه‌بان ئەز دا دڅی بیه‌نا گه‌نی دا خه‌ندقم.

سیفانه‌ی کره‌که‌نی و گۆت:

- باش بوو لاییت دگه‌ل مه‌ بوو، ئەگه‌ر نه‌ء توژی دا گه‌نی بی.

ب څی گوتنی ههمیان کرنه‌که‌نی. ئەقه‌ ئیکه‌مین که‌نیا وان بوو پشتی هاتینه‌ هاقیتن. ته‌ره‌کتۆر دبه‌ر دار و بار و گرا را دبۆری ههمی که‌ره‌سته‌ لده‌ف ئیک کۆم بوو بوون و به‌ری خۆ ددانه‌ ده‌وروبه‌رین خۆ، ههمی جه‌ و وار دکه‌سک بوون ب تنی ریکا خار و څیچا ته‌ره‌کتۆر لی دبۆری یا بی گیا بوو. لی ژ دوور قه‌ کۆما گلێشی وه‌کی چیا‌یه‌کی خۆیا دکر. لایستی پالا خۆ دا عه‌ره‌بانکا ته‌ره‌کتۆری و گۆت:

- ئەقه‌ژی ژینگه‌ها مه‌یا نوی یه، هه‌که ئەم چاره‌یه‌کی نه‌بینین دی هه‌تا هه‌تایی ل څیری مینین.

مشاری دندکین خۆب پاته‌یه‌کی پاقر دکرن و دبه‌را دگۆت:

- ژینگه‌ه؟ چاره‌؟... چ هزرین خاقن تو دکه‌ی؟ خودانی مه‌ له‌ورا ئەم بیین

هاڻيٽين چونڪي ٺهڻ ب ڪير چ ناهين.

مهڻس توڙه ٻو و ٻو لايي مشاري چو و ب دهنگه ڪي بلند لي ڪره
ڦيري:

- ٺهڻه چ ٺاهڻين ڪرڻن تو ڊيٽي؟ ڊياره تو ب ڪير چ ناهي؟
- نه ٺهڻ ب ڪير چ دهيم و نه تو ب ڪير چ دهتي، هه ڪه ٺهڻ ب ڪير هاتي
باين نوڪه ٺهڻ دناف ڦي ڪوما گليشي دا نه دبوون.
- ٺهڻه ٺارشا منه، لي ڦي چهندي ڙي بزانه ل دهف من گليش ڙ ته...
سيفانهي و هه ڦالين دي ڪوتا وي دهمي بهري وان ل جري ههردووان
بوون ٺاهڻين وان برين و ڳوٽن: ٺيڏي بهسه!
دگه ڦي ٺاهڻي ههردوو بيدهنگ مان و رويي خو ڙيڪ وهرگيران،
سيفانهي ڳوٽ:

ما نوڪه دهمي هندي به؟ دڦيا ٺهڻ هه مي پيڪه هزرين خو خرڻه بڪهين
دا رپه ڪي بيننه ڦه و ٺهڻ جري و ڦه ڪيشه يا بي مفايه و ٺهڻ هه مي
هه ڦالين ٺيڪين.

هه مي بيدهنگ مابوون. دهريڪ چو بوو دهزرين ٺاهڻنا لاييٽي دا ڪو
گوتبوو ٺهڻ دي هه تا هه تايي دناف ڦي گليشي دا مينين، ٺينا بيدهنگي
شڪاند و ب خه ڦه ڳوٽ:

- ٺهڻه ڙهه ٺاڪه م هه تا هه تايي ل بهر بيهنا ڦي گليشي بمينم.
شه ب گرنڙين ڦه ڳوٽه دهريڪي:

- بي هيڻي نه به، ٺهڻ دي هه چارهيه ڪي بينين.

بهري هه ميان مابوون ب ڪوما گليشانڦه ڪو هيڏي هيڏي نيڙيڪ دبوون.
هه ٺيڪ ڙ وان دهزه ڪا ڪويردا بوو، ههرا هندي ڪو دي ڙبانه ڪا دريڙ دناف

سیفانندی گۆت: نەف جەر و فەدکێشه یا بێن مفايه و نەم هەمی هەفالتین ئێکێن